

Подробни и твърде ценни сведения за търговията на дубровнишките колонисти в София сж запазени отъ 1590 г. и въ последствие и то въ тѣсна връзка съ търговията на Бенедето Рести. Въ дубровнишкия архивъ е запазена една голѣма и твърде дебела книга, представляща търговския тефтеръ на този дубровчанинъ презъ единъ периодъ отъ 15 години (1590—1605). Макарь и много мжно четлива, поради разнообразнитѣ съкращения направени отъ самия търговецъ и извънредно гжстия му шрифтъ, ние можахме да проникнемъ въ най-голѣмитѣ подробности на неговата търговия. Главнитѣ седалища на стопанската му дейность били София, Пловдивъ, Разградъ, Родосто, Дубровникъ и Анкона. Още на третия листъ сж показани „разноски за кжщата въ Дубровникъ“ (*spese di casa di Ragusa*). По-нататѣкъ сж записани разноски за „кжщата и дюкяна въ Пловдивъ“¹⁾ и за „кжщата въ Разградъ“²⁾. Въ София той е живѣлъ постоянно, ималъ е своя кжща³⁾, дюкянъ и отъ тукъ е пласиралъ стоки изъ цѣла България. Близки негови роднини и сънародници сж били представители на търговската му кжща въ Дубровникъ⁴⁾, Анкона⁵⁾ и Родосто⁶⁾. Главнитѣ износни стоки, съ които той е търгувалъ, сж били всѣкакъвъ видъ сурови кожи, воскъ и вълна. По-голѣмата частъ отъ тѣхъ е била отправяна презъ Дубровникъ и Анкона за по-далечни италиянски и други тържища. Срещу това той закупвалъ и внасялъ въ голѣми количества най-различенъ родъ италиянска манифактура, която пласиралъ по сжщитѣ мѣста, отъ гдето изнасялъ суровитѣ стоки. Въ неговата търговска книга сж показани имената на нѣколко стотинъ търговци изъ земитѣ на Балканския полуостровъ, съ които той билъ въ търговски връзки. Най-голѣми и постоянни сдѣлки ималъ съ своитѣ сънародници, заселени въ Пловдивъ⁷⁾, Провадия⁸⁾, Чипровецъ⁹⁾, Търново¹⁰⁾ и

¹⁾ Resti, ц. с. fol. 15 лѣвата страна „Casa e bottega di Fillip(opol)i devedare aspri 6970...“

²⁾ п. т. fol. 13. „Casa di Hrasgrad“.

³⁾ Въ фол. 2 лѣвата страна е написано „Massaritia di casa“, гдето сж показани разноски за покжщнината въ София.

⁴⁾ Въ Дубровникъ сж показани Marino di Resti, Giovanni di Resti и Gierolamo di Resti (fol. 1, 5, 6, 23, 26 и др.).

⁵⁾ Въ фолио 84, 87 и 95 сж дадени цѣли партиди за изнесената и внесена стока въ Анкона чрезъ „Francesco di Resti di Ancona“, чрезъ когото Рести е билъ въ връзка и съ флорентийския пазаръ.

⁶⁾ Голѣма частъ отъ експортнитѣ стоки Рести е изнасялъ отъ българскитѣ земи презъ Родосто. Въ фолио 120 сж дадени подробнитѣ смѣтки за разноснитѣ свързани съ този износъ и за личното отиване на Рести въ този градъ.

⁷⁾ Въ Пловдивъ на първо мѣсто сж били дубровчанитѣ Лука Брайовъ и Радо ди Джиовани, съ които билъ и въ съдружнически отношения (fol. 1, 15, 21, 30 и пр.). Въ фолио 24 е показано Buttega di Fillipopoli in mano di Rade di Gio: e Luca Braiov devedare addi ultimo Decembre aspri 19151. „У тѣхъ били складирани за обща смѣтка разни сортове платове.“

⁸⁾ Тукъ е споменатъ дубровчанина Bartolomeo Ragionati (f. 77) и мнозина евреи — Haim ebreo di Provato, Haim Sanson, Salfatie judeo e Aaron Angel in Provato (f. 142, 165).

⁹⁾ Въ фолио 74 е означено, че Рести получилъ „Taze d'argento mescolato di Ciprovatz“.

¹⁰⁾ Споменатъ е Damiano di Marco (fol. 24), както и нѣкой си Veselin di Turnovo“ (f. 67).